

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
za borih
12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c.16. Tel.2107.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c.16. Tel.2107.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Zbor mornarjev
Dr. Ivo Tartaglia izvoljen za
predsednika JS
Bolgarski lahki atleti v Ljub-
ljani
Mednarodni lahkoatletski mi-
ting in nogomet v Mariboru
Živahna mariborska nedelja
Bajta je majhna, dosti nas je

Št. 131 Izhaja vsak dan V Ljubljani v ponedeljek, dne 9. septembra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto 1

Zbor mornarjev En sam slovenski brod je več vreden kakor vse tirade in parade

V okrilju JS so zborovale tudi mornarske sekcije. Že sredi so mornarji imeli pod predstvom ljubljanske mornarske sekcije gosp. dr. Hlavatega konferenco pri »Slonu«, davi so pa na kolodvoru sprejemali svoje tovariše iz Maribora, Celja, Kranja in drugih krajev, nato pa skupno odšli na velesejem na Jadransko razstavo.

Ob 17. se je v dvorani OUZD pričelo javno zborovanje, kjer smo videli markantne morske medvede ob podjetnih mladencih iskrenih se oči, samo za naše morje navdušene može. Predsednik g. dr. Hlavaty je pozdravil g. admirala Stankovića, kapetana fregate g. Wickerhauserja, predsednika ljublj. kraj. odbora, rez. morn. podpolkovnika g. Josipa Pogačnika, predsednika mariborske morn. sekcije g. dr. Vrečka, znanega pisatelja in predavatelja kap. dolge plovitbe g. Rudolfa Crnića iz Zagreba, predavatelja kap. d. pl. g. Marka Kurtinija kot zastopnika kapetanov trg. mornarice, Kluba pomorskih strojnikov in Zveze delavstva trgovske mornarice, nato se je pa spominjal žrtve blagopokojnega kralja Aleksandra, a ko so prenehali vzkliki »Slava«, je pozdravil z vznesenimi besedami pokrovitelja JS kralja Petra II., ki so mu mornarji zaklicali trikrat »Živio«. Na predlog g. dr. Hlavatega je bil z najiskrenejšimi ovacijami izvoljen za predsednika zbora gosp. Josip Pogačnik, nato je pa g. dr. Hlavaty v daljšem govoru orisal namen mornarskih sekcij, ki naj javnosti pokažejo pravo stanje našega pomorstva brez sentimentalnosti, končno je pa med splošnim odobravanjem zahteval zvezo Slovenije z morjem.

Predsednik gosp. Pogačnik je z izbranimi besedami orisal hvalevredno delovanje mornarskih sekcij, ki s svojim delovanjem nazorno delajo propagando za pomorstvo in čut za naše morje, za njim je pa podpredsednik ljublj. sekcije g. dr. Soudat predaval o stanju našega pomorstva in razvil gospodarski program, zlasti pa dokazal neobhodno potrebo zveze Slovenije z morjem.

Kapetan Crnića predavanja slove po vsej državi, a današnje je govoril s tako prepričevalnim ognjem in obenem s tako hladno resnobo, da nam je prav žal, da niso bili prisotni tudi vsi delegati glavne skupščine. Skoraj neverjetne stvari je povedal, kako zanemarjamo naše pomorstvo, da se ne more razviti pomorska trgovina. Tudi Slovenci so začutili hrepenenje po morju in že prav mnogo jih je dobrih mornarjev, ki resno skrbje za uveljavljanjem našega pomorstva. Čast tudi našemu podmladku, a še več kakor vse tirade in parade je vreden same en slovenski brod!

Večminuteni oglašujoč aplavz je prekinila čestitka predsednika g. Pogačnika predavatelju, nato je pa prav obširno predaval kapetan g. Marko Kurtini o socialnih razmerah in zaščiti naših pomorščakov, ki so zadnje na vsem svetu in sramota za vso državo. Edini narod smo na svetu, ki taji, da je morje vir vsega blagostanja, svobode in moči! Narod, ki ne čuva svojih pomorcev, ni vreden morja!

Gosp. dr. Hlavaty je prečital še soglasno sprejeto resolucijo, nato je bila pa odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter pozdravi predsedniku vlade dr. Stajadinoviču, ministru trgovine ter ministru notranjosti dr. Korošcu.

Ko je predsednik g. Pogačnik z spodbudnimi besedami zaključil nad dve uri trajajoče sijajno uspešno zborovanje, se je za voljaško godbo razvil sprevod z zgodovinsko trobojko, ki je leta 1918. ob prevratu plačala na puljskem arzenalu. Že pred sprevodom je bila vsa Mikošičeva cesta polna ljudstva, ki je z največjimi simpatijami tudi na Marijinem trgu, po Prešernovi ulici, Tyrševi in Masarykovi cesti pozdravljalo mornarje na glavni kolodvor, kjer so se z ostalimi delegati odpravili na svoje domove.

Volitve na Poljskem

Varšava, 8. septembra. AA. Danes se vrše na Poljskem parlamentarne volitve. 104 volilna okrožja bo izvolilo 208 poslancev. Volitve trajajo od 9. zjutraj do 21. ure zvečer. Volilna borba se je vršila v popolnem miru.

Glavna skupščina JS Za predsednika je z dvetrejtjinsko večino izvoljen dr. Ivo Tartaglia —Soglasna zahteva zveze Slovenije z morjem

Ljubljana, 8. septembra

Glavno skupščino je počastil zastopnik Nj. Vel. kralja, komandant Dravske divizije g. div. general Peter Nedeljković, poleg njega pa tudi ban g. dr. Dinko Puc, zastopnik ministra vojne mornarice, šef štaba g. polk. Keler, zastopnik ministra financ g. finančni direktor Sedlar, zastopnik ministra prosvete g. načelnik prof. Breznik, zastopnik ministra prometa g. ing. Frine, zastopnik ministra pošt g. direktor dr. Vagaja, zastopnik komandanta vojne mornarice kontreadmirala Polića g. kapetan b. broda Stajanič, rektor g. dr. ing. Samec, župan mesta Ljubljane g. dr. Ravnihar, zastopnik osrednjega odbora Češkoslovaško-jugoslovanske lige g. univ. prof. dr. Murko iz Prage, predstavnik CMD g. ing. Mačkovšek, zastopnica JUJ ga. Završanova, zastopnika udruženja vojnih invalidov gg. Mirti in Tome, zastopnik ljubljanskega strelskega okrožja in družine g. Starlekar, zastopnika Nar. odbrane gg. dr. Lulik in Kobentar, zastopnice »Atene« ge. Gusti Danilova, Baragova in Schubertova, zastopnika AK »Jadrane« gg. Verbič in Uršič, zastopnik ljublj. policijske uprave g. svetnik Pestevšek in zastopniki drugih organizacij, zlasti močno je bila pa zastopana naša ženska sekcija s predsednico g. Marijo dr. Pirkmajerjevo in tajnico g. Kmetovo, na čelu med delegati je bil pa tudi zastopnik kraj. odb. JS v Pragi g. Malkus.

Znani provokator iz JS g. dr. Rubić iz Splita je nato v slovenskem jeziku prečital resolucijo.

Resolucija

V resoluciji, katero so na skupščini sprejeli, ugotavljajo, da so osnovna načela JS ostala neizpremenjena. JS bo skušala doseči osnove posebnega ministristva za pomorstvo in podpre pri vladi željo vseh Slovencev za zgradbo avtoceste Ljubljana—Sušak in železnice Kočevje—Brod—Moravice. Protestira pa JS v resoluciji proti vsem onim, ki s svojim delom in idejami rušijo in slabijo narodno edinstvo in državno enoto.

S tem je bil pozdravni del končan in gostje so zapustili dvorano, zborovalci so pa izvolili za skrutinatorja gg. generala Lazarevića iz Osijeka in direktorja Živkovića iz Beograda. Verifikacijski odbor je nekaj mandatov odklonil in ni priznal pooblastil. Zato se je razvila prav ostra in večkrat celo do skrajnosti razburjena debata, ki so se je udeležili podpredsednik Državnega sveta g. dr. Barič, dr. Jerić, skopljanski delegat Stojanović ter Matić iz Petrovgrada. Ko je za nadzorni odbor g. Noveler predlagal absolutorij, je bil sprejet soglasno, prav tako pa tudi izprememba pravil, kjer se je pa vendar spet vnela debata o pooblastilih. Udeleževali so se je predvsem gg. bivši minister in senator g. Tanasije Šola iz Sarajeva, Nedeljković iz Valjeva, bivši minister dr. Peleš, dr. Bojanič, dr. Rubić itd. Ko je končno predsednik g. Stipanović dal oba predloga na glasovanje, je bil sprejet predlog odbora, da pooblastila na glavnih skupščinah niso veljavna.

Pričela se je končno najtežje pričakovana točka dnevnega reda, namreč

volitve

Delegat g. Radović je predlagal tajno in poimensko glasovanje, kar je bilo sprejeto z aplavzom. Predsednik kandidacijskega odbora prof. Kulmer je referiral, da se odbor ni mogel zediniti in zato predlaga obe listi. Večina odbornikov je za predsednika g. dr. Jakša Račiča, manjšina pa za dr. Ivo Tartaglia, ki je bilo njegovo ime sprejeto z živahnimi vzkliki »Živio«.

Tajnik skupščine g. dr. Balabusić je čital imena delegatov, a general Lazarević je pregledal vsak listek ter ga dal v žaro. Naglo so stopali delegati k žari in med živahnimi pozdravi so pripeljali tudi slepega Savo Dimitrijevića iz Niša. Precej dolgo j trajalo, dokler med grobno tišino g. general Lazarević ni objavil, da je oddanih 111 glasov, vendar sta pa dva neveljavna. Dr. Ivo Tartaglia je dobil 74 glasov, g. Račič pa 35 glasov. Nastal je vihar navdušenja, ki ga je prekinil šele predsednik g. Stipanović, ko je proglasil za predsednika JS g. dr. Ivo Tartaglia.

Tudi glede liste uprave in nadzornega odbora je grof Kulmer proglasil, da se odbor ni mogel združiti in je zato predložil dve listi. Spet je bilo poimensko tajno glasovanje z listki in spet je g. general Lazarević sporočil, da je bilo oddanih 106 glasov, med njimi pa štirje prazni. Za listo dr. Ivo Tartaglia je bilo oddanih 71 glasov, za dr. Račičevo listo pa 25 glasov.

Predsednik g. dr. Stipanović je proglasil za člana izvršnega odbora naslednje gospode: dr. Ivo Rubić in general Todorčević ter 24 drugih Splitčanov, dr. Peleš Dušan iz Beograda, grof Miroslav Kulmer iz Zagreba, dr. Otmar Pirkmajer iz Ljubljane, Josip Vidaković iz Zagreba, Vagner Stevan iz Beograda, dr. Matić iz Petrovgrada, Atanasije Šola iz Sarajeva, dr. Jeglič Zeljko iz Ljubljane, dr. Lipold iz Maribora, general Lazarević iz Osijeka, general Vuković iz Valjeva in Vasa Stojanović iz Skoplja. Prvim zunanjim odbornikom, zlasti pa našemu podbanu dr. Pirkmajerju so zborovalci prirejali navdušene ovacije. Za člana nadzornega odbora je med drugimi izvoljen dr. Murko Vladimir iz Ljubljane.

G. Anastasije Šola je izvolitev odklonil, pač pa je zagotovil svoje najpožrtvovalnejše sodelovanje in pozval tudi ostale, ki niso izvoljeni, da store tako. Ker tudi g. Milan Božić ni sprejel izpraznjenega odborniškega mesta, je bilo sklenjeno, da glavni odbor kooptira po svoji vesti.

Za prihodnjo glavno skupščino je bil soglasno določen Zagreb.

Predsednik g. Stipanović se je zahvalil banu in ga preosil nadaljnjih simpatij, končno je pa s prisrčnimi besedami županu dr. Ravniharju izročil dar mesta Splita, prekrasno Mirkovićevo sliko Splita z Beneške obale. Župan g. dr. Ravnihar se je vzradoščen zahvalil za dar, ki ga Split pošilja Ljubljani ne samo iz kurtoazije, temveč v znamenje pobratimstva med prebivalstvom obeh mest. Tako bi moralo biti povsod v državi, da živimo v slogi in miru ter ljubezni do vseh krajev, zlasti pa do krone! Delegat praškega krajevnega odbora JS g. Malkus je opisal, kako ima Praga že več let JS in kako se ves češki narod zanima za probleme našega morja, kakor za svoje.

Letalski kongres v Dubrovniku

Dubrovnik, 8. septembra. AA. Glede na kongres mednarodne letalske zveze je danes popoldne prispel v Dubrovnik minister za vojsko in mornarico armijski general g. Peter Živković, ki bo 9. t. m. ob 11. uri otvoril svečano zasedanje kongresa.

Nocoj okoli sedmih, ko je bilo sprehajališče polno občinstva, se je minister g. Živković sprehajal po Stradunu in Pilah v spremstvu generala gosp. Radiše Nikolića.

G. minister je bil predmet posebne pozornosti in so ga zelo prisrčno pozdravljali.

Dubrovnik, 8. septembra. AA. Sredič je prispel s parnikom »Kralj Aleksander« največji del udeležencev kongresa mednarodne letalske zveze, ki se začne 9. t. m. v Dubrovniku. Skoraj vsi delegati iz inozemstva so se zbrali včeraj v Zagrebu. Obisk Zagreba je napravil nanje najlepši vtis, zlasti zaradi spontane in prisrčne manifestacije, prirejane včeraj na čast rojstnemu dnevu Nj. Vel. kralja Petra II. Ponoči ob enih so se odpeljali iz Zagreba in prispeli v Split malo pred 11. V Splitu so jih zelo prisrčno in toplo pozdravili ter sprejeli. Goste so pozdravili in sprejeli na parnik ban primorske banovine g. Jablanović, splitski župan in mnogostevilno prebivalstvo.

Na vožnji iz Splita do Dubrovnika po zelo mirnem morju so imeli gosti priliko ogledati si lep del obrežja našega primorja. Delegati v medsebojnih razgovorih posebno poudarjajo, da je to prvi kongres in prva država, kjer tako prisrčno in toplo pozdravljajo delegate mednarodne letalske zveze.

Buren pričetek prof. kongresa

NIŠ, 8. sept. b. Danes se je pričel v Nišu kongres društva profesorjev kraljevine Jugoslavije. Na kongres je že tekom včerajšnjega dneva prispelo nad 300 delegatov, danes pa še ostali. Zastopane so vse skupine iz vse države. Že prvi dan konferenice proforskega društva je pokazal, da bo je nastal nespornost med glavno upravo predsednica glavne uprave proforskega društva, kar se je jasno videlo kmalu po 9. uri. Kongres je otvorila gđ. Katarina Jovičeva, profesor iz Beograda kot podpredsednica glavne uprave proforskega društva, ker je dosedanj proforskega g. Nedeljko Divac odklonil, da bi predsedoval temu kongresu. Kongresu so prisostvovali tudi zastopniki posameznih ministrstev in drugih oblasti. Za predsednika kongresa je bil izvoljen prof. Rado Knežević iz Beograda. Po formalnostih je bila poslana pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju nakar je sekretar glavne uprave prečital poročilo glavne uprave. Po tem poročilu, v katerem je bilo govora o delu glavne uprave v preteklem letu o vprašanju društvenega doma in mnogih prosvetnih vprašanj, ki dosedaj še niso zakonitimi potom rešena, o vprašanju šolskih zgradb in vzdrževanja zvez z mednarodnim birojem srednješolskih učiteljev, se je vnela živahna debata, ki je potekla dosti burno, kongres se nadaljuje tudi jutri.

Imenovanje osnovnošol. referenta

BEograd, 8. sept. b. Za referenta osnovnega šolstva v Dravski banovini o ministrstvu prosvete je postavljen g. Fran Erjavec, dosedaj učitelj v Vučitrnu.

Glas slovenske žene

Bajta je majhna, dosti nas je pri hiši

Prav za prav nočem delati nikomur niti majhne niti velike krivice. Vendar pa se mi zdi čisto prav, da vam povem o majhnem koščku majhnega življenja naših kmetijskih deklet-služkinj, ki jih človek takole vse neobčujne v njih mišljenju in obnašanju srečava kot sopotnice na vlakih z Zidanega mosta proti Štajerski ali Kranjski.

Pred nedavnim časom sem neke brala o nad-vse žalostnih razmerah naših deklet-služkinj bo-diš v Beogradu ali drugod, kjerkoli si naša de-kleta iščejo s poštenim zaslužkom poštenega kruha. Spoznala sem, da res ni vse tako lepo, kot si človek predstavlja. Prav posebno me je zadel list »Profanacija slovenskih deklet«; sklenila sem resneje se pozanimati za tisto mizerno življenje naših deklet. Hotela sem priti z njimi: v stik ali jih kje srečati, da bom mogla potem naravnost od njih zvedeti, kolike so kri-vice, ki se jim godijo.

Trik t. trikrat je prilika nanesla, da sem se vozila na Štajersko ali nazaj v Ljubljano. Se-dela sem v vlaku v družbi slovenskih deklet, ki služijo v Zagrebu ali Beogradu. Morda so se peljale z majhnim hrepenenjem in domotožjem le za par dni obiskat svojo mater, domačo hišo, njive in travnike in vse lepo življenje na vasi, ali pa so se že vračale v sredo tisteza velikega, od ljudi toliko spoštovanega in ljubljenega živ-ljenja v mestih. Čudno. Kar po obleki, po obna-šanju in govorjenju jih spoznaš! Nekaj prav po-sebnega je na njih. Na njihovo preprosto slo-venko kulturno vsebino v mišljenju in samem življenju se je obesila vsa lista mestna malo-vredn... v obliki in samem izražanju in pred-vsem ocenjevanju ljudi iz njih lastne sredine. Z njimi je bilo tudi par deklet neslužkinj, do-brih, preprostih kmetijskih deklet. Kakšna raz-lika med enimi in drugimi, dasi so vse iz ene-ga samega slovenskega doma! Izpod malo ne-rodno zvezanih rut pogledujejo plašno-boječe in sramežljive oči, kretanje so se plahe in besede jim gredo le s težavo iz ust. Tihe so in molčeče. Druge pa imajo klobuk, skoraj drzne oči, ostre geste in so silno nagle in prazne v besedičenju. In nekako vzvišene se zde same sebi nad pre-prostimi kmetijskimi dekleti. V nekem čudnem mešanem jeziku so vse vsiljive. Poštene sloven-ske besede ne zmorejo več, ali je pa počnejo po-vedati, ker se jim zdi premalo vredna in pre-malo imponirajoča domačemu dekletu. Pri nas je zmerom tako: da človek, ki je komaj malo povohal čez domači plot, že misli, da so vse reči doma nelepe in njega samega nevedne. Moj bog, kakšna silna revščina je vse to na-ziranje! Ampak, kar je, je! In s tem se mo-ramo tudi sprijazniti. Kdo bi zameril našim kmetijskim dekletom, da jih tja v njih lep pre-prosti vsebini vrednotenja vseh domačih reči stre mestno in celo malomestno življenje in jim urabi, kar je najlepšega v našem kmetiskem dekletu. Moda? Ne, to ni moda, to je zmota! Kajti najbolj pohabljen in skrivenčen je tisti človek, v katerem se v enem trenotku družita prirodna, preprosta inteligenca z navlako vse-ga, čemur pravimo civilizacija in napredek me-sla. Najhujše pa je, če tak nesrečni človek ne zmore niti toliko kritičnega duha, da bi pravil-no presodil mestne in vaške vrednote, ampak

se pusti kar tako podreti in si vzeti vse, kar je prinesel dobrega in zdravega od doma. Ravno v tem je tragika naših kmetijskih deklet, ki od-hajajo z doma v mesto iskat zaslužka. Točne-j, ker morajo spričo razmer na domu oditi za kruhom.

Lahko je človeku, ki je trden v sebi, oditi z doma. Ampak, pomislite, ta naša kmetijska de-kleta, ki ne vedo, kam bi s svojo lepo domačo besedo, kam bi s svojo kmetisko vero in »eda-njem na življenje, ki sta v njih in z njimi zrasta-la na vasi. Težko je. Življenje je v mestu vse preohlapno. Široko se razliva in ne pozna »va-skih moralnih zakonov« in modrih rekov in pregovorov prirodne brihtnosti, ki za življenje na vasi čisto zadostuje. V mestu je človek pre-pušen kolikor toliko samemu sebi; navadno se sliheji izgubi, ali pa čisto oddalji od vsega, kar ga je vezalo na vas in nieno življenje. Ti-ste lepe, drobne in majhne reči, ki se dogajajo dan za dnem na vasi in ki jim pravimo: **jedro slovenske kulture**, se zazdijo takemu dekletu sila smešne in brezpomembne. Vso nesrečno se čuti z njimi, pa se jih zato skuša čimprej rešiti, kajti take lepe in majhne vaške reči so v mestu postavljene v zasme in ogibanje. Zdaj pa po-mislite: Kaj naj vendar store ta naša kmetijska dekleta, če nečeno veljati v mestu za »kmečko butaro«, kot se radi čestokrat izražajo meščani? Mesto zahteva brezpogojno — če hočeš, da si v očeh povprečnežev vreden član njih sredine — da se oblačiš v svilo po 20 Din, da hodiš v kino, da imaš »nedeljskega kavalirja«, da ne hodiš ob nedeljah k maši, da nič več ne zar-de-vaš ob najogabnejši kvanti, da imaš majhno torbico in v njej vse »toaletne« potrebščine. Vse to so mi naševala dekleta. In to so tiste do-brihe mestal! Tako so mi pripovedovala dekleta, pa še posebno dobro in pravilno se jim je vse zdelo, ko so mi vsako reč povedale s prav po-sebnim pondarkom in dopadanjem. Ničesar jim nisem zamerila; kako bi jim tudi, prej moram vsem tistim številnim šolanim inteligentom, ki se v bistvu prav nič ne razlikujejo od teh naših nesrečnih deklet.

Pa še druge reči so mi pripovedovale. Lepo se jim je zdelo, da se življenje v mestu tako lepo ureja, ko ni treba več človeku doma garati od jutra do večera in je še naposled doma sama nejevolja in velika obupna skrb.

Zakaj pa so šle z doma? — bi kdo utegnil vprašati — ko se vendar v mestu ne morejo zna-jiti?

Morale so oditi. Bajta je majhna, dosti nas je pri hiši. Najstarejše smo bile, pa je mati de-jala: ti pojdeš v mesto! Zemlje je tudi malo, vseh nas ni mogla preživeti. In na koncu kon-cav, saj vendar povsod in zmerom pravijo, da je v mestu zelo lepo. Šle smo: ena z lahkim srcem, druga hudo težko; ampak morale smo iti.

Pišejo, da je slabo z vami tam v Beogradu in še drugod. Da je vaše življenje sila mizerno, da ste izpostavljene »profanaciji«. — Kar pi-šejo naj. Kruha in zaslužka nam dajte, pa bo konec vse mizerije in vsega tarnanja o našem nemoralnem življenju. Vse homo ostale doma. Sicer se pa moramo preživeti, bodi kakorkoli. Studentka.

»Ženski svet« prinaša v septembrski številki spet mnogo zanimivega gradiva. Z lepo skladnostjo zna list družiti prijetno s koristnim, saj srečaš v njem poleg zabavnega lepo-slovja tudi tehtne članke o ženskem gibanju. V tej številki nadaljuje in končuje Ilka Va-šetova odlomek iz romana o Prešernu »Up-sreče onstran groba v prsih hrani«, v katerem nam skuša v avtobiografski obliki približati Prešernov lik in dobo, v kateri je živel, ven-dar se čuti, da je morala pisateljica tu in tam dodajati sama k Prešernovemu liku, saj dru-gače tudi ne bi mogla spesniti o Prešernu ta-kega romana, ki je pisan sicer živo in mi-kavno. Maša Slavčeva nadaljuje povest o živ-ljenju in ljubezni, kakor se razpleta »Pod dalmatinskim soncem«, ki bo utegnula najti zavoljo svoje neproblematičnosti precej od-meva med ženskim svetom. V prevodu je ob-javila P. Hočvarjeva povest bolgarske pisa-teljice Sande Jovčeve »Dve mater«. Angela Vodečeva razpravlja o nazorih A. Kolontajev o »Novi ženi«. V »Književnosti in umetnosti« poroča M. Z. K. o Marije Omeljčenkove knji-gi: Me dojm z Jugoslavije. P. Hočvarjeva piše o knjigi Alme M. Karlin: Tränen des Mondes, Olga Grahorjeva prinaša »Popraveke«, češ, da je povest G. Harriet Beecher Stoweja: Koča strica Toma socialna slika iz življenja ame-riških sužnjev in ne mladinska povest, kot je trdila površna ocenjevalnica. V »Obzorniku« piše urednica o Olgi Ševčikovi, nato pa slede razne drobne vesti.

Društvo »Dom visokošolke« v Ljubljani, Gra-dišče 14/I. V Ljubljani v Gradišču 14 v pro-storih stare Mundove zapuščine stoji »Dom visokošolke«, ki ima namen nuditi nadarjenim, v slabših razmerah se nahajajočim visokošolkam Aleksandrove univerze ugodna, higie-nična cenena stanovanja v centru mesta, do-mačo tečno hrano ter v skupnem bivanju vzbuditi čut za tovarištvo in socialni čut, ne glede na njihovo mišljenje. Prošnje za spre-jem v »Dom« se vlagajo na odbor »Društva dom visokošolke« v Ljubljani, in sicer za zim-ski semester od 1. do 15. septembra, za letni semester pa od 1. do 15. februarja. Prošnji mora biti priložen izkaz staršev, zdravstveno izpričevalo, izpričevalo o univerzitetnih ali srednješolskih ocenah prošilke in obveza star-šev, da bodo v redu plačevali prispevke za oskrbo prošilke v »Domu«. Minimalni mesečni prispevek znaša 150 Din, srednji 350 Din, ma-kimalni pa 500 Din.

Uspel foto-natečaj

Foto-natečaj revije »Jugoslovanski turist« in tvrdke Lojze Šmuc (Foto Tourist) na Ale-ksandrovi cesti št. 8 je nadvse dobro uspel. V sredo je jurija pregledala vposlane foto-grafije 43 konkurentov, ki so poslali okrog 500 slik. Od teh so jih 256 vzeli v oceno in nagradili 65 izbranih del. Razpisanih je bilo deset skupin. V skupini »Naši kraji« je prvo nagrado dobila gđ. Tršanova za »Zaton sonca na Krki«. Nagrada: 7 dni bivanja na Bledu. Nagradjenih je bilo še 9 slik. V skupini »Morje« je odnesel zmago in prejel glavno nagrado s parnikom od Sušaka do Kotora in nazaj go-spod Jankle s sliko »Sončni vzhod na morju«. Deset slik je bilo še posebej nagradjenih. V skupini »Naši ljudje pri delu in na prazniku« je dobil za sliko »Da bo lepše svetilo« prvo nagrado g. Rajko Kos; z avtobusom se bo peljal na Sušak in nazaj. Sledi še 9 nagrad. V skupini »Dete« je Tršanova za sliko »Sandi« prejela prvo nagrado: z avtobusom na Sušak in nazaj. Nagradili so še 6 slik. Za skupino »Tihožitje« ni bilo konkurentov. V skupini »Narodne noše« so nagradili z II. nagrado sliko pod geslom »Na — Jug«. Ante Kornič je za »Ljubljana ob svečanosti« prejel prvo oceno in avtobusno vožnjo do Sušaka in na-zaj. V skupini »Božji hram« so nagradili 3 slike, prva nagrada je odpadla. V skupini »Ulica« je zopet Kornič prejel prvo nagrado in 5 knjig. V skupini »Sport« pa Rajko Kos za »Golman, bravo!« prvo nagrado, let z avi-jonom do Sušaka in nazaj.

V kratkem bo prirejena razstava nagraje-nih fotografij. Kakor čujemo, se bo te dni razpisal že drug foto-natečaj, ki bo zaključen marca meseca 1936. leta, da se zainteresira čim več naših fotoamaterjev. Prvonagrajen-cem in vsem ostalim čestitamo!

Sv. Magdalena
Ena najlepših umetnin neznanega nizo-zemskega umetnika iz l. 1530.

Pestra kronika

Akrobacije nemške letalke v Zagrebu. V pe-tek so se zbrali v Zagrebu zastopniki vseh ev-ropskih držav, ki se bodo udeležili kongresa Mednarodne letalske federacije v Dubrovniku. Ob tej priliki so priredili naši letalci z gosti veliko letalsko produkcijo nad zagrebškim le-tališčem. Naše letalce je vodil major Gradišnik. Posebno pozornost je pa vzbudila Nemka Aloj-zija Hoffman, ki je pokazala drzne in vrato-lomne akrobacije s svojim letalom »Jung-mann«. Ljudje so jo vzeli na rame, ko je sto-pila po produkciji iz svojega majhnega letala, in jo navdušeno pozdravljali.

Vojna sirota brez staršev in listin. Zagreb-ska policija je imela te dni opravka z mladim človekom, ki je iskal kruha, starše in listine. Okoli 20 let star fant je vedel povedati o sebi le to, da mu je ime Velimir, in da so ga našli srbski vojaki l. 1914. na poti med Valjevem in Loznico. Srbski častniki so ga odnesli v Kra-gujevac, nato pa v Beograd. Po vojni si je slu-žil kruh kakor je vedel in znal, toda tudi to siroto je zadela kriza. Naposled je ostal brez službe. Najhuje je pa občutil svojo usodo za-radi tega, ker je brez dokumentov in ga nihče brez njih ne vzame v službo.

Vlom v okrožni urad. V Karlovcu so vlomil-ci vdrli ponoči v Okrožni urad za zavarovanje delavcev, navrtali prav večje blagajno in od-nesli ves denar, ki je bil prej ta večer priprav-ljen za izplačevanje. Denarja je bilo okoli 17 tisoč dinarjev. Blagajna je bila osvetljena in kdor bi prišel ta čas mimo, bi vlomilce skozi okno s ceste lahko opazoval, pa ni bilo pač nikogar in vlomilci so svoj posel lahko v miru opravili.

Zadavil je svojo ženo priležnico. V Bukovici pri Bosanski Gradiški je 60 let stari Gjuro Vu-jić zadavil svojo priležnico, 32 let staro vdovo Pero Marić. Živela sta v divjem zakonu že

predstavljaj pod raznimi imeni za veletrgovca ali industrialca in je živel kakor baron. Svoje rdeče lase si je dal pobarvati, s klobukom si je pa pokril brazgotino nad očesom, po kateri bi ga detektivi takoj spoznali, ker so za njim iz-dali tirnico. V Sarajevu je končalo njegovo »trgovsko« potovanje. Nekdo ga je spoznal in policija ga je aretirala.

Prijateljska sreča in Zagrebčani. Čeprav je zagrebška policija prepovedala znano »Prij-a-teljsko srečo«, se veriga te sreče vije kar na-

Spor v Zenevi.

Italijani so demonstrativno zapustili zboro-valnico, zaradi ostrega napada abesinskega zastopnika prof. Jezé-já. Naša slika nam kaže italijanskega delegata barona Aloisija v trenutku ko zapuša dvorano.

prej in je oklenila že več tisoč Zagrebčanov, ki bi radi vlak. V žep 10.240 Din dali pa samo 10 Din. Policijska prepoved torej ni pomagala, pomagalo pa bo pojasnilo s številkami, kakor ga prinašajo »Novosti«. Kaj enostavno se da namreč dokazati, da bi morali vsi prebivalci Jugoslavije, moški, ženske in otroci, plačati po 10 Din, če bi hoteli samo oni tisoči Zagreb-čanov, ki so doslej plačali po 10 Din, dobiti končni znesek 10.240 Din. Če plačajo 1024 ose-be v nepretrgani verigi vsaka po 10 Din, dobi prvi, ki je plačal, 10.240 Din. Vsaka od teh 1024 oseb pa mora najti zopet po 4 osebe, da dobi naposled, če vsi plačajo, tudi 10.240 Din. Recimo, da igra samo 750 oseb. Da dobi vsaka od teh oseb po 10.240 Din, mora plačati po 10 Din, reci in piši 768.000 oseb, torej več oseb, kakor imajo skupno prebivalcev Zagreb, Ljubljana, Beograd, Sarajevo in Subotica. Ta račun torej kaže, da je igra pravcati hazard in da mora večina igralcev »gor plačati«, ka-kor pravimo po domače.

Požar v kinu. V Mitrovici se je v petek med predstavo v kinu Hrvatskega doma vnel film. Plamen je švignil iz kabine in med gledalci je nastala panika. Na srečo ravno pri tej pred-stavi ni bilo mnogo ljudi, sicer bi bilo člove-ških žrtev. Lažje poškodovan je bil samo ope-rater. Škode je bilo za 20.000 Din.

Dva povoženca

Ljubljana, 8. septembra
Dne 6. septembra je neznan voznik povozil komaj 3 leta starega Bakolića Janeza, sina ko-vaškega mojstra z Dolskega in mu zlomil levo roko. — Istega dne pa je tudi na Hrušici po-vozil neznan voznik Klinarja Henrika, šefa prevoznikov državnih železnic z Jesenice, in mu zlomil levo nogo. Oba so prepeljali v ljublj-an-sko bolnišnico.

Novice — nasveti

Nega obraza in telesa.

je dandanes že potreba, ne le za modno lut-ko, ki nima drugih stvari v glavi, temveč tudi za resno, delavno ženo. Toda med letom na-vadno manjka časa (včasih tudi denarja), da bi si žena pravilno negovala svoje telo. V počitnicah pa je vsaj časa dovolj za to! Raz-nim prijateljicam, ki nas opozarjajo na hi-be kože ali postave, ne bi smeli zameriti, tu-di ako opozorilo ni vedno narejeno iz čistega srca? morale bi jim biti hvaležne, da nas opozarjajo na naše napake. Najprej lahko ugotovimo, ali nismo postale pretežke. Dieta in telovadba v začetku lahko odpravita ne-potrebno maščobo, in za gibanje so počitnice pravi čas. Opazujmo tudi, ali je naša hoja še prožna in drži pravilna.

Skoraj vsaka žena opazi, kdaj izgubi lepo postavo, a kdaj se pokvari koža, je dosti težje opaziti, ker se kvari le prav polagoma. Saj tolikokrat pogledamo v zrcalo, da smo vajene svojega obraza in niti ne opazimo, kdaj nastanejo gubice, kdaj se luknjice ve-čajo in zadobi koža namesto cvetoče rdeče barve sivo in blede. Mnoge žene niti ne op-a-zijo mozoljkov na obrazu. In vendar naj bi vsaka žena negovala svoj obraz.

Pri olepševanju je dobro začeti s skrbno nego rok, ker se tam lepe spremembe naj-prej opazijo in dajo poguma za nadaljnje delo. Tudi pričeška se da lahko spremeniti po dnevni modi. In pričeška je lahko sil-no važna Znamarjena koža pač potrebuje nekaj mesecev skrbne nege, preden se po-pravi, a tem prej je treba začeti. Prav do-bro je, umivati obraz vsaj enkrat na dan z dobrim, ne ostrim milom. Uporabljajte zato mehko čunjico, ki jo je treba dobro namiliti in paziti, da prodre mlo globoko v luknjice kože. Toda prav tako je treba potem paziti, da mlo tudi skrbno odstranimo in izperemo. Sicer je odvisno od kakovosti kože, kaj se potrebuje za njeno nego. Mnoge žene ima-jo lepe uspehe, ako zvečer pred spanjem obraz najprej temeljito očistijo s coldcreamo, potem umivajo z vodo in milom in končno temeljito izpirajo najprej s toplo, potem še z mrzlo vodo. Če vam je do čistega tena, se vsekakor varujte, da bi čez dan obraz kar na suho pudrale, ne da bi ga prej na en ali drugi način očistile.

Doživljaji Ljubliancana v toplicah

Dolenjske Toplice, koncem avgusta.

Kljub visoki številki prejšnjega meseca sem jo mahnil v Dolenjske Toplice, hoteč si preognati nevšečnosti revme in dolgočasje bele Ljubljane. Že prej mi je kolega Mirko pripovedoval, ki je prebival 14 dni v Toplicah, o reformi načina zdravljenja, ki ga je uvedel novodošli zdravnik dr. Rožič. Dospevši na cilj, mi je temeljito izprašal vest ter se zanimal za moje bolezni. Kakor bi bil pri spovedniku, sem mu gladko odgovarjal na stavljenja vprašanja. Ko me je temeljito pretipal zlasti na okončinah, je dejal, da mu nekaj ne »štima«. Nepremično me je zrl v oči in slednjič z zadovoljstvom vprašal, mar nisem imel zlatence, ker sem mu v obilici vprašanj in odgovorov prvotno pozabil povedati. Zavedajoč se uspeha svoje znanosti kot dober diagnostik, se je lahko nasmejal in mi dal listek, s katerim mi je dovolil kuro sedem kopeli na teden v velikem bazenu ter masažo vsak drugi dan.

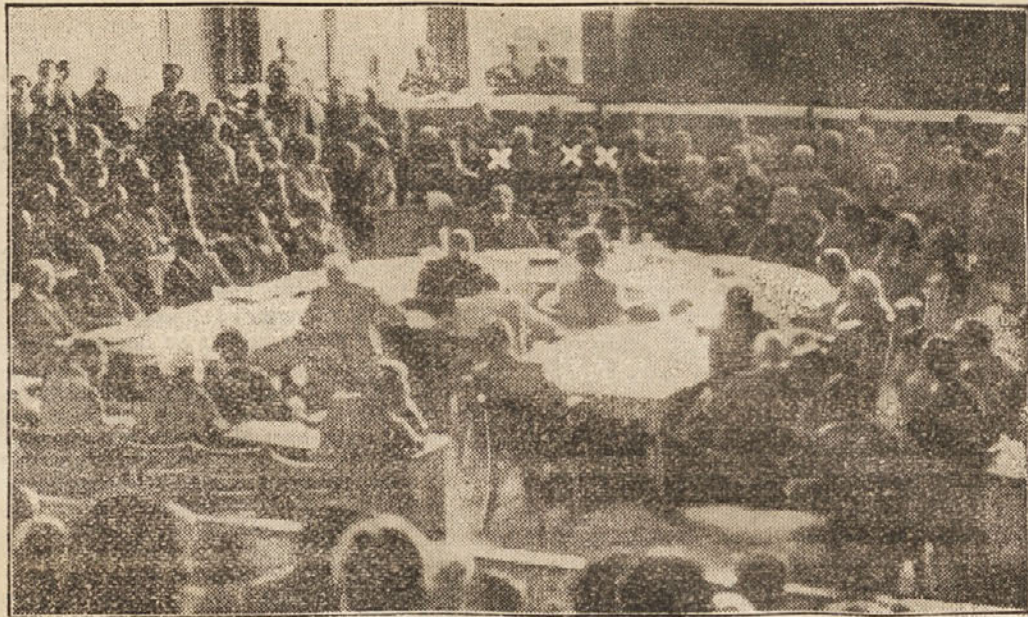
Jadrno sem jo odkuril v Kopalniški dom. Po opravljenih formalnostih mi je prišel na sproti strežaj, ki čaka na kopalce. Odkazal mi je kabino, nato pa vhod v bazen. Iz radovednosti sem malo počakal na vzvišenem prostoru in motril nežni spol v termi. Tam v kotu je prav sramežljivo »masirala« visoka nimfa oni del telesa, kjer hrbet izgubi svoje lepo ime. Preganjala je »miščno« revmo. V drugem kotu se je veselila lepa deklica ter pripovedovala med sinfonijo pogovorov ostalih kopalcev, kako hlastno »fruska« vsako jutro »kufe«. Ej to so vam pogovori in pojasnjevanja o revmatskih

obolenjih. Za hip te prevzame občutek zadovoljstva, ko opazuješ obilno linijo. Eto ti nežni spol s 116 kilami v beli mokri srajci. To je vila z vsemogočimi odtenki v obliki. Voda v bazenu po načelu Arhimedovega zakona polagoma pada, ko se dviga špehata mesena masa.

Ko ti pokrije nešteto majhnih mehurčkov. Vidiš polt, ki postaja počasi rožasta, gledaš po gladini terme, na kateri se razpokavajo milijoni mehurčkov kot miniaturni vodometi. Prevzame te prijeten občutek. Na zidu so tablice: Plavanje in skakanje v vodo je prepovedano. V kotu je črpalka, kjer se po zdravnikovem priporočilu napiješ te vode. Po preteku 20 minut te pokliče stražnik in moraš iz vode, čeprav je zelo prijetno in zabavno.

Po opravljeni kopeli greš pregret in prekuhan v posteljo, kjer se pričena neprijetno potenje. Gospodinja te povije kot dojenčka. V čakalju, da mine predpisana ura počitka, daš popolno svobodo svojim mislim, ki bliskoma prehajajo na razne dogodivščine. Zato pljen v svoje misli, čujem pogovor dveh veseljačelnih gospodičen, ki sta bile v Toplicah le kot spremnljevalki svojih mamic: »Kad nemaš... Ni-jednog... Nočas sam tako lepo sanjala... Zao, bila je samo iluzija.« Za hip me prešine radovednost. Ali kura je kura! Leži kar mirno v postelji!

Nekdo potrka. Naprej! Gospodinja: »Mas-serka vaš je prišla masirat.« Črna, brhka šta-gerka, stara do 22 let, z močnimi udi in še močnejšimi prsi, stoji pred menoj. »Zdravniki

Zasedanje v Ženevi.

Posnetek zborovanja v trenutku, ko je nastal spor zaradi govora profesorja Jezé-ja. X baron Aloisi, XX Laval.

me je poslal, da vas zmasiram. Kar slecite se.« »Kako?« »Do nagega, drugače ne gre!« Z mešanimi občutki sem sledil njenemu poveljju.

Temeljito zmasiran na vseh koncih in krajih svojega telesa sem se počutil kakor prenovljenega, pomlajenega in lažjega. Na revmo sem popolnoma pozabil. Odsel sem urnih korakov med ostali kopalniški svet. To so znani ljubljanski obrazi. Tudi »elitna« publika je zastopana. Vseh vrst uradništva: od strojevodje do univerzitetnega profesorja, od bivšega ministra in senatorja z zalimi spremljevalkami hčer in boljših polovic. Mirno sem stopil pred kegljišče in opazoval, kako je vrgla »vila« kroglo in zadela »kmeta«. Poizkusil sem tudi jaz svojo srečo. Drugi dan nas je popeljal g. Valič z limuzino v Žužemberk na ogled tamošnjih zanimivosti. Šegavi g. Staut je aranžiral avtopartijo preko kočevskih hribov v Metliko. Gorjanci — Novo mesto — Straža Toplice — sokolska veselica — godba — ples. Kdo bi mislil na revmo, ki jo preganjamo v Toplicah!

Gostje v Toplicah so med seboj pravi prijatelji, ki si preganjajo dolgočasje največ s sprehodi po parkih, ki so prav lepo in okusno urejeni, po katerih se lahko sprehajaš skoraj 20 minut do gostilne »Pri mostičku«. Nizke in priprave klopice vabijo parčke v večernem času.

Kako pa je življenje v Dolenjskih Toplicah? Še dosti lepo in zabavno, le da manjka marsikaj: v vasi električne napeljave, mrzle vode, v kopalšču dobrih slačilnic in postelj za izletnike ter še marsikaj, predvsem pa godbe in plesa. Pričakovati je, da se bo v tem pogledu zboljšalo, za kar bo morala poskrbeti Ljubljanska Kmetijska posojilnica, ki ima sedaj ves obrat v zakupu, v zvezi s tamošnjo občino. Zunanje lice Dolenjskih Toplic je še dosti privlačno. Preko potoka Sušice se dela sedaj nov most. Zidajo nov Sokolski dom, ki bo pripraven za razne prireditve in morda uporaben v glavni seziji tudi za goste. Terma je odlična in zelo zdravilna. To občutim sedaj sam in tudi kolega Mrko. Zdravje se nama z dneva v dan boljša. R. B.

Nasilna prehrana »tigrovec«.

Znano je, da veliki reptili v ujetništvu kaj radi napovedo gladovno stavko. To se dogaja tudi v berlinskem zoološkem vrtu, kjer imajo 4 m dolgo kačo »tigrovec«. Kačo morajo čuvarji krmiti s silo. Za tak obed so potrebni trije krepki moški, ker se reptil z vso svojo silo brani. Pa tudi po pitanju morajo strežaji masirati kačo, da na ta način pospešijo prebavo zavžite hrane.

Sodobna gas. služba

Gasilstvo je v Sloveniji najbolj organizirano in je doseglo višino, kakršno bi nam lahko zavidali večji, da ne rečem najkulturnejši narodi, kljub temu, da je naše gasilstvo bilo že pred vojno na višku, nismo imeli pa strokovne knjige, ki bi nas uvajala v tehnično znanje gasilstva, kar je tembolj važno, ker gasilstvo teži i radi nastajajočih potreb i radi tehničnih in etično izpopolnjujočih si pridobitev k izpopolnitvi, k dosegi končnega vsem ustrežajočega uspeha, ki mu je jedro! »Bližnjemu v pomoč! Bogu v čast!«

Nevredno bi bilo vsakega kronista, če bi hotel in skušal prezreti kulturne pridobitve gasilstva slovenskega, čigar bistvo je požrtvovalnost in nesebičnost, še nevedneje pa bi bilo preiti preko dejstva, da smo Slovenci in slovenski ter hkrati jugoslovanski gasilci dobili s Furlanovo knjigo o sodobni gasilski službi prvo strokovno knjigo, ki jo je napisal večak z najmodernejšim znanjem o gasilstvu. Že njegov poklic nam jamči, da snov obvlada, knjiga sama pa nas je celo lajke presenetila.

Dasi strogo strokovna, nas vendar tako poljudno seznanja z vsemi najtežjimi problemi mehanike, fizike, kemije in zgodovine, da poleg priporočila ministrstva za telesno vzgojo pogrešam še priporočila prosvetnega ministrstva.

Jezikovno pa je knjiga še posebej zanimiva. Terminologije, ki je v knjigi tako dosledna, bi se moral učiti marsikdo, kajti to ni terminologija za dan, dva, ta bo ostala in bo jedro nadaljnjih knjig, ki bodo brez dvoma sledile tej prvi brazdi iz široke in plodne njive gasilstva.

V strokovna vprašanja se ne bom spuščal, tu so poklicani morda drugi, dejstvo pa je, da knjiga po svoji bogati pa razmeroma do sedaj težki razčlenjenosti sličnih vprašanj nudi v celoti ne samo idealno razporeditev gasilske službe, njenega namena in pomena, temveč tudi zgodovinski, etični pregled z dragocenim slovarčkom in kar je veliko vredno, tudi s ponatisom zakona. Knjiga je brevir za vsakega gasilca, za negasilca pa učenik in vodnik v nesrečah, ki nas bognasvaruj. Slovenski narod in slovenska literatura sta s Furlanovo knjigo dobila dragocen dar, ki ga mora tudi naša javnost prav ceniti. Kajti vedeti mora, kaj se pravi orati ledino. In ta ni bila lahka. Plestenjak.

Z jadrnico v Grčijo

(Dalje)

Zaliv, ki smo počasi vhajali vanj, je bil skoraj geometrijsko pravilne četverkotne oblike z odprto stranico na morje. Plaža, ki je obrobjala zaliv, je bila nad pol kilometra dolga in polna najdrobnejšega peska. Tudi dno zaliva je bilo peščeno, tako da se nam je zdelo, ko smo ne- strpni in kopanja željni skočili v morje, da hodimo po najbolj nežnih in mehkih preprogah sveta.

Se preden smo utegnili jadrnico zasidrati, smo poskakali z nje in se začeli premetavati po vodi kakor da smo otroci. Neizmerna sproščenost je ležala nad pokrajino, in z nogočnimi vali je prešla vame ter me vsega prevzela. Tiho, negibno nebo nad nami, kopajoče se v svoji bujni modrini, belina skalovja krog nas in temna zelenina polj in drevja v notranjosti zaliva — vse to se je stapljalo v nedoumljivo lepo podobo, in z vso silo sem začutil v sebi čistost, veselje in vedrino življenja. V meni je razkošno zavalovalo in me do globin prenovilo, očistilo. Nobene misli, nobene skrbi, nobenega spomina ni bilo več v meni, vse je umaknilo in izgubilo v bogastvu neposrednega doživljanja. Bil sem jase in lahak, kakor da bi nikoli v življenju ne živel nič mračnega, nič težkega.

Jadrnica, nevezana in svobodna kakor mi, podhrteva na umerjenih valovih, vsa bela in lahka liki galebje pero. Zunaj zaliva, v bleščeči daljavi, se mirno riše na gladino v strogi ravlini črta vetra. To je mistral, najlepši veter morja, najblažji, človeku najprijaznejši. Danes véje brez nas, danes se mu nismo prepustili. Danes ostanemo tu, ker je taka naša želja. In smo ostali.

Vse popoldne smo zapravljali čas s sladkimi reumnostmi in brezdeljem. Človeških bivaljš v tem zalivu ni bilo, le sredi peščene obale je stala hladna, mrka hiša brez oken — skladišče za poljske pridelke z bližnjih njiv, ki z njimi oskrbujejo Budvo in druga letovišča, kakor smo vedeli kasneje.

Pozno popoldne sta nenadoma stopila iz grmovja dva starejša moža, ki sta se očitno prišla kopat. Toda solnce se je že močno nagnilo in sence so zrak ohladile. Zato se je slekel samo eden, ne da bi šel v morje, drugi pa je odložil lovski klobuček, puško in suknjič na grm ter sedel na ploščato skalo. Za jadrnico in za ljudi krog nje sta se oba zelo zanimala, in tudi psiček, ki je prišel z njima, je polajeval z začetniško nerodnostjo in se ogorčeno zaletaval k morju.

Mi se sprva sploh nismo zmenili zanje, in tako je preteklo precej časa v molku. Nato pa je eden od njiju izpregovoril, in čez nekaj časa sta nas povabila na suho.

V začetku smo bili malo nezaupni, in držali smo se hladno in tuje. Zakaj večno skrivanje in »gusarjenje« nas je napravilo previdne in skeptične. Ko pa smo videli, da se za prijazni mi obrazi ne skriva nič nevarnega, smo se spustili v razgovor.

Odgovorili smo odkrito na vsa vprašanja, ki smo jih znali že na pamet in skoro po vrstnem redu, ker smo že tolikokrat odgovarjali nanja. To pojasnjevanje, kdo smo, odkod, zakaj, kako to, kam, doklej, ali se ne bojimo — nam je začelo že krepko presedati. Vendar smo z vso potrpežljivostjo nakrmili radovednost obeh mož, ki sta si nas neprestano ogledovala z vso pozornostjo in majala z glavo.

Ko je prišlo na vrsto vprašanje o tem, kam smo namenjeni, pa je postala stvar za nas zabavna.

»V Albanijo!«

Moža sta poskočila.

»Kaj pravite? V Al—ba—ni—jo?«

»Da, v Albanijo! Zakaj pa ne? Svet je povsod zanimiv, še prav gotovo pa je zanimiva Albanija! — Kaj ste že bili kdaj tam?«

»Jaz ne, pač pa moj brat,« je odvrnil mož, ki je imel puško. »In ta moj brat mi je pravil takšne stvari, da ne bi šel tja, tudi če bi kadili rezano zlato namesto tobaka!«

In mi je ponudil tobaknico, da bi si zvil cigareto. Takoj sem spoznal, da je tobak tihotapljen.

To me je dokončno pomirilo. Postal sem čisto domač in vesel. Zdaj sem vedel za govo: človek, ki kaditi tihotapljen tobak, ni nevaren. Poleg tega je do državnih oblasti približno v takem odnosu kakor mi na tem potovanju. To rečem nima razloga, da bi ne bili zaupni.

Iz tobaka sem napravil celo cigaro, še več — kar bakljo. Mož se je razumevajoče smehljaj in mi z navdušenjem prižgal.

Po prvem potegljaju me je vprašal, kako se mi kaj zdi albanski tobak — in je pri tem besedo »albanski« tako poudaril, da bi moral vedeti, pri čem je stvar, tudi če bi ne bil že sam spoznal tihotapljenega tobaka.

»Tako, tako, — iz Albanije ga torej dobivate?« sem vprašal, ovit v oblak dišečega dima.

»E, zakaj bi ne, ko je pa toliko cenejši!«

»Kako pa gre vsa ta stvar s tihotapljenjem?« sem vprašal iz resničnega zanimanja.

»E, do sredine Skadarskega jezera pridejo oni in ga tam predajo našim, ki jim pridejo nasproti. Oni dajo tobak, naši pa denar. Kilogram 25 do 30 Din,« je pojasnjeval mož.

»In po čim ga naši tihotapci tukaj razpečavajo?« sem vprašal.

»Po 50 dinarjev,« je kratek odgovor.

»No, potem pa tihotapci prav dobro živijo!«

»Seveda! Saj pa tudi zaslužijo, ko pa opravljajo tako naporno in nevarno službo!« Kaj mislite, da je otročarija, izmotati se ponoči s čolnom, včasih tudi z motornim, iz množice carinikov, ki jih kar mrgoli po jezeru? E, za kaj takega je treba imeti glavo na pravem koncu! In prepeljati 700 do 1000 kg tobaka na varno — to se ne posreči vsakomur! Mnogo jih cariniki zasajo in postrelijo, mnogokrat pa jih napadejo tudi tihotapci. Posebno, če zeleno nevarnost kmalu opazijo, napadajo sami prvi in neprizanesljivo podirajo v morje nevarne sledovalce. Kdo bi jim pa brez boja prepuščal tolikšno vrednost? In če bi bili sami kaj boljši! Ali mislite, da zasledujejo cariniki tihotapec tobaka zaradi tega, ker je to njihova dolžnost? Eh, kaj šel Zaradi službene dolžnosti bi nikoli ne tvegali noben carinik iti na »lov.« Nanj ho-dijo samo zato, ker si potem zaplenjeno blago

sami obdržijo in razdelijo med seboj. In ga prodajajo in razpečavajo naprej prav tako kakor bi ga pravi poklicni tihotapci. To jim nosi lepe denarce — seveda — in le to je ono, kar imenujejo »službeno dolžnost« in uje »vrlo izpolnjevanje«. Samo kadar ne morejo zaplenjenega tobaka prikriti, napravijo protokol — drugače pa ne!

Mož se je razgovoril. Stvari ki jih je pripovedoval, so vsakega zanimive in nove — vsaj za nas, ki ga verno poslušamo.

»In zakaj, pravite, da je nevarno, podajati se v Albanijo?« sem vprašal, da bi se vrnil k nekončanemu razgovoru.

»Zakaj? Zato, ker te Albanec na mestu ustrelji, če le zasluži, da imaš v žepu kak dinar. Prijatelj mojega brata, ki je delj časa živel v Albaniji, je ustrelil njegov znanec — Albanec, ki je vedel, da ima pri sebi dva dinarja. In ga je oropal.«

»Zakaj pa Albanci kar tako za takšno malenkost streljajo?« sem vprašal.

Vprašanje je bilo na prvi pogled naivno, in mož me je s smehljajem pogledal. Toda vedel sem, kaj vprašujem. Vprašanje sem nalašč izoblikoval tako, da nisem možu niti najmanj sugeriral odgovora. Hotel sem pa vedeti, ali streljajo Albanci iz gole pohlepnosti po denarju, ali iz prirojene divjosti in krvoločnosti. Če bi bil moža naravnost tako vprašal, bi mi mogoče pod vtisom mojih besed odgovoril napačno. Tako sem ga pa prisilil, da je sam od sebe poiskal psihološki vzrok in ga navedel.

Odgovor mi je v polni meri nudil tisto, kar sem pričakoval in hotel vedeti.

»Zakaj?« je mož ponovil vprašanje. »Samo zato, ker so tako siromašni, da mnogi vse svoje življenje ne vidijo tistega kosa kovanega železa, ki mu pravimo denar. Ta je v Albaniji prav tako redka in nenavadna stvar kakor pri nas v Jugoslaviji dober tobak. Do nedavnega Albanija sploh ni imela svojega denarja; trgovci in kupčevali so največ s tolarji Marije Terezije, pa tudi z drahmami, lirami in dinarji. Albanec vzame karkoli, samo da je okroglo in denarju podobno.«